

Зміст

Передмова редактора

5

1. Дослідження мінливості

- Делеган І.* Особливості визначення віку окремих видів оленеподібних (Cerviformes) у процесі їх обліку 6–12
- Дроботун Е.* Определение возраста у землероек-белозубок (*Crocidura*: Soricidae) 13–15
- Загороднюк І.* Дослідження остеологічних зразків ссавців: ключові краніометричні ознаки 16–32
- Саварин А.* Могут ли в Белорусском Полесье обитать гибриды *Erinaceus concolor roumanicus* x *Erinaceus concolor concolor*? 33–40
- Стецула Н.* Вікова мінливість як фактор, що впливає на точність визначення морфологічно близьких видів мишовидих гризунів 41–49

2. Вивчення близьких видів

- Антонець Н.* Проблемні види мишовидих гризунів Дніпровсько-Орільського природного заповідника 50–57
- Загороднюк І.* Дистанційна діагностика великорозмірних коловодних ссавців України 58–62
- Коробченко М.* Мінливість та діагностична значимість краніальних ознак *Spalax microphthalmus*: порівняння з іншими видами Spalacidae зі Східної Європи 63–70
- Полищук І.* Курганчикова мышь *Mus spicilegus* (Muridae, Rodentia) в Аскании-Нова и Херсонской области 71–76
- Товтинець М.* Теріологические коллекции и вопросы морфологической диагностики белозубок рода *Crocidura* 77–88

3. Екологія та моніторинг

- Годлевська О., Гхазалі М., Тищенко В.* Результати обліків троглофільних видів рукокрилих Поділля та Середнього Придністров'я (Україна) у 2010–2011 рр. 89–97
- Жила С.* Поліська популяція рисі (*Lynx lynx*) в Україні та план дій щодо її збереження 98–112
- Наглов В.* Особенности многолетней динамики случаев бешенства животных в Харьковской области 113–119
- Редінов К.* Ссавці в живленні канюка степового (*Buteo rufinus*) в умовах України 120–129
- Скоробогатов Е., Атемасова Т.* Особенности строительной деятельности бобров (*Castor fiber* L., 1758) на мелиорированных водоёмах северо-востока Украины 130–137

4. Теріологічні нотатки

- Андрусенко А.* Стан популяції видри річкової (*Lutra lutra*) на території НПП «Бузький Гард» 138–140
- Козловський Ю.* Про чисельність кандибки пустельного (*Stylodipus telum*) на території РЛП «Кінбурнська коса» 141–142

<i>Тараненко Л.</i> Гамбійська крыса (<i>Cricetomys gambianus</i>) — синантропний вид гризунів Західної Африки	143–144
<i>Цюпка В.</i> Нові знахідки хохулі руської (<i>Desmana moschata</i>) у басейні Сейму	145–147

5. Хроніка та інформація

<i>Пархоменко В., Загороднюк І.</i> XVI Теріологічна школа-семинар «Динаміка популяцій та хижацтво» (Поліський заповідник, 2009)	148–153
<i>Дикий І.</i> XVII Теріологічна школа-семинар у Шацькому НПП «Ресурси фауни і фауна як ресурс» (2010 рік)	154–158
<i>Товпинець М.</i> XVIII Теріологічна школа-семинар «Морфологічна мінливість ссавців та збереження їх різноманіття» (Казантип, 2011)	159–163
Випуски «Праць Теріологічної школи» та правила для авторів	164–165
Contents	166–167

ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРА

Цей випуск «Праць Теріологічної Школи» містить матеріали, представлені колегами протягом 2009–2012 років. Значна частина повідомлень у цьому випуску презентує матеріали доповідей, заслуханих та обговорених на сесіях кількох останніх теріологічних шкіл-семінарів, у тому числі: «Динаміка популяцій та хижацтво» (XVI Теріошкола, Поліський заповідник, 2009), «Ресурси фауни та фауна як ресурс» (XVII Теріошкола, Шацький НПП, 2010), «Морфологічна мінливість ссавців» (XVIII Теріошкола, Казантипський заповідник, 2011), «Роль заповідних територій у збереженні фауністичних комплексів» (XIX Теріошкола, Чорноморський заповідник, 2012). Загалом у цьому випуску представлено 24 повідомлення, згруповані у п'ять розділів: «Дослідження мінливості» (5 статей), «Вивчення близьких видів» (5), «Екологія та моніторинг» (5), «Теріологічні нотатки» (4), «Хроніка та інформація» (5). Всі вони підготовлені постійними учасниками шкіл-семінарів.

Регулярність нашого видання становила в середньому 1 випуск на два роки, і протягом 1998–2012 років, тобто за 15 років, видано 11 випусків. Їхній загальний обсяг — 2158 сторінок. Окрім того, вийшло кілька теріологічних збірок під обкладинками інших часописів, переважно наукових вісників університетів, що містили добірки матеріалів поточних теріологічних шкіл-семінарів, а також 8 випусків бюлетеню «Novitates Theriologicae», останній з яких присвячено матеріалам XIX Теріошколи: «Теріофауна заповідних територій та збереження ссавців» (Гола Пристань, 2012, 76 с.). Надалі планується концентрування уваги на виданні саме цієї серії — «Праці Теріологічної Школи», не розпорошуючи праці нашого товариства по різних виданнях (видання університетів, теріологічний бюлетень).

З наступного випуску (Том 12) наше видання готуватиметься щорічно. Дотепер в середньому ми видавали 144 сторінки на рік (2158 сторінок за 15 років). Приблизно такий обсяг ПТШ становитимуть і надалі (15–25 ум. др. арк.). Із поточного випуску «Праці» виходитимуть не як продовжене видання з відповідним ISBN (для серії ISBN 966–02–0692–5), а як періодичне видання з власним ISSN 2312–2749, по одному випуску на рік.

Мова видання, як і раніше, визначатиметься авторами, проте редакція ставить обов'язковою вимогою наведення англійського резюме і, по можливості, підписів англійською до всіх рисунків і таблиць. Надалі будемо просити авторів (і на перспективу наполягатимемо) викладати матеріали англійською мовою з українським резюме. Тематика більшості подальших випусків не буде наперед визначатися редакцією, і автори будуть вільні у виборі теми публікації для поточного видання. Ми вітатимемо кожну працю, яка розвиває сучасні напрямки досліджень, і яка базується на матеріалах, зібраних заощадливими методами, у тому числі таких, що не вимагають вилучення тварин з природи.

Як і раніше, електронні версії видання будуть розмішуватися на веб-сайті Українського теріологічного товариства НАН України www.terioshkola.org.ua в розділі «бібліотека».

Користуючись нагодою, висловлюю щире подяку усім авторам цього випуску на надіслані матеріали. При підготовці цього видання дуже важливою була постійна співучасть Елеонори Король, Марини Коробченко та Олени Годлевської, завдяки зусиллям яких оформлено документи на видання та налагоджено роботу з рукописами.

Ігор Загороднюк